

Latweeschu Awises.

49. gaddagahjums.

No. 39.

Trefschdeenâ, 30. September (12. Oktober).

1870.

Latweeschu Awises lihd's ar fawem veeliktumeem makfa par gaddu 70 kap. fudr.	par pûsgaddu 40 kap. fudr.
Felgawâ peefubtoht	1 rubl. f.
Zittur atsfubtoht ta lappa ween: 70 kap. f.	40 kap. fudr.
el'fpedizija: 19½ kap. f.	9 kap. fudr.
pafta nauda: 10½ kap. f.	6 kap. fudr.
pawiffam: 1 rubl. f.	pawiffam: 55 kap. f.

Za-apstelle: Felgawâ awifchu namnâ pee Janifchewfti, Mihgâ pee Daniel Minus, teatera un wehwera eelas flubri un pee Dr. Buchhofs, leelâ Alekander eelâ Nr. 18. Wiifti mahzitaji, ffohlmehtert, pagasta walditaji, ftribweri un zitti kantas draugi teel luhgti, lai laffitajeem agabba apstelleschana. — Redakteera adrefse: Pastor Sakranowicz Lutringen, pr. Frauenburg, Kurland.

Teem, kas Latw. awises griib us pûsgaddu apstelleht, dohdam to fannu, ka buhs dabujamas, kâ augfchâ peeminnehts, par 55 kap. fudr.

Nahditajê: Wisjaunafahs sinnas, Karra sinnas, Daschadas sinnas, Padobni fainnekeem, Libenkeina meita, Schabweens no grabbekta kabta, Grammatu sinna, Naudas tirgus, Labbibas un preschu tirgus, Sluddinafchanas.

Wisjaunafahs sinnas.

Berlinê, 8. Oktober (26. Sept.). No Mezze's karra kohretela Corny schodeen preefch pûsdeenâs tohp sinnohts: Waffar pulksten 2. pehz pûsdeenâs eenaidneeks eefahka kantees ar diwifioni Kummer. Kaufchanahs bij jo breefmiga. Kahwahs lihd's wehlam waffaram. Eenaidneeks wiffur tappa atfifts atpaffak. No eenaidneekem dauds krittufchi. 9. kahjneeku brigade un dallas no 10. kohra bij uggunt. No eenaidneekem arri gwardija kahwahs lihd's. Tai paschâ laikâ arri eenaidneeks Mofeles labbajâ puffê ar wairahf diwifionehm gabja pret muhsu 1. un 10. kohri un fahka maltigi ween fchautees. No muhfejeem — wiswairahf no diwifionees Kummer — krittufchi lihd's 500 wihreem, no 3. kohra lihd's 130.

Karlsruhê, 8. Oktober (26. Sept.). Tai awifê „Karlsruher Ztg.“ atrohnahs weens telegram's ij Luneville no 8. Oktober pee Bahdenes leelherzoga, kas tã flann: Etival (pee Meurthe, us deemwidrihta puffi no Luneville), 7. Oktbr. Waffar gaddijahs kaufchanahs pee St. Remy un Nompattita. Frantschi tappa leeliftam uswarreti, laida leelus wallâ un aifbehd'sa atpaffak us Rambervillers. No muhfejeem bij uggunt 6 batalionees, 2 eskadrionees un 2 battarijas; no eenaidneekem kahdi 14000. No muhfejeem, pa dallai krittufchi, pa dallai eewainoti — 20 offizeeri un 410 faldati; no eenaidneekem trihsreis wairahf. 6 offizeeri un 600 faldati tappa sawangoti.

— Karlsruhê, 8. Oktober (26. Sept.). No Altbreisach no 3. Oktober tohp sinnohts: Waffar waffarâ tappa Neubreisach pûstrefchas stundas, no pulksten 9. lihd's ½12. bombardeereta. Pilsehts degg trihs weetâs. Schodeen eefahka atfal no jauna bombardeereht. Altbreisach lihd's fchim wehl nau aiflaheta.

No Tours 9. Oktober (27. Sept.) tohp apleezinahts, ka Garibaldis pateesi atnahjis.

R. S—z.

Karra sinnas.

Parife lihd's fchim tas warrenais pilsehts, us kuru brauzâ no wiffahm mallahm; no kurra sinnas ffehja us wiffahm pasauls dallahm, irr taggad kâ falla jubras widdû weentuli paliffufi un karra wikai aw wiranu fkallojahs grassidamees to apfegt. Zerriba us meeru irr atfal nihfufi. Bifmarks, pee ka farunnu deht bij isbrauzis Frantschu minifsters Javr, ihseem wahrdeem bij falizzis tahs punktos, bef kurrâhm Wahfjemme nei warr nei griib meeru derreht. Wiiftas leelwalftis apleezinajufchas, ka fchih's peepreffichanas nebuht nau par augftu. Tif Frantschu pagaidu waldiba sawâ lepnibâ tahs atnettufi, no jauna atbildedama, ka neweenu pehdum semmes nei afmini no festungahm ne-atdohs. Jau toreis Bifmarks bij teizis: „Taggad es peepreffu Strafsburgu, Touli un Verdun pilsehtus, bet kas finn waj tee nebuhs drihs paschi no few jau muhsu rohtâs.“ Un pehz 2 deenahm Toul un pehz 4 deenahm Strafsburgai bij Wahzeem jayadohdahs. Bet Frantschu waldiba zaur to jo traktâ paliffufi un nemmahs sawus laudis zil fpehdama trazzinaht, wiffadus mellus palihgâ nemdama. Strafsburga jau fen bij pademufees, bet arween wehl sinnoja, ka ta turrotees fpehzigi un katru deenu pa trihs reises Pruhfchus atfitttoht. Waldiba kas Tours pilf. fehsh laifch sinnas, ka fchi gabdashoht, ka Parifei ikdeenâs tohp peeflappeti pa 500 wehfschi un 4000 aitas preefch ehfchanas, it ka Pruhfchi nemaf nestahmetu zellâ; apfohla pret mafu mafu ar gaisa fuggem no Parises ifneft wiffas grahmatas un sinnas un nowest katru pehz adrefses, bet kas to lai tizz? Weenu reis gan, 23. September no rihta kahds Parifeets bij fehdis gaisa fuggi, kahpis gaisa kahdas 3 werfes augftu un tad fahzis braukt, bet kâ wiafch pat's noftahsta, dabujis deewsgan bailu redseht, jo Pruhfchi appaffchâ pamannijufchi un fahfufchi no wiffahm puffehm gan ar flintehm, gan ar leelgabbaleem fchaut gaisâ, tã ka lohdes tif tif netrahpijufchas, laiwina brihsham stipri fahfufi swahrstitees. Nolaidees tad kahdâ dahesâ un neffis sawus 3 maifus ar grahmatahm us Tour. Suhâ aeri zaur ballofcheem grahmatas no Parises. Tahlahf noftahsta, ka drihs buhschoht 375 tuhtft. Frantschi atfal kahjâs, bet tee wehl jagaida. Pee Parises paschas Pruhfchi arr nemmahs tif ftrahdaht, wedd taggad flahf milsemu leelgabbalus, taifa laiwâs, zell batterijas; aplehgerefchanas darbs nau wis tif weeglis, jo

rinkis buhš kahdas 12 juhdes leels, bikkites stahw kahdu pušjuhdi no Frantschu batterijahm. Sehnes un Marnes uppes lihtschi un kanali schkire weenu regimenti no ohtas. Pruhšchi usgahjuschi 4 telegrafa drahtes uppes dibbenä un sunnams tahs tuhdał sapohstijusch. Frantschi newarr no-brihnitees par to, zil smalki ohfškeri Pruhšchi irr, sinu fatru tektu, fatru fehli, pamett azzis us kabbatu lantfabr-tehm un til eet. Sinnams labba teefa karraspehla gan arri irr Parisē, bet ko tahdi wehrts, kas gandrihs nemas nau par saldateem wehl eemahziti un turklaht til neklausigi, ka wirsneekem til behdas. Parisēs gubernators Trochu bij par palihgu nehmees Ducrot generali, kas semneeka dreh-bēs gehrbees no Sedanes behgdams bij Parisē eetzis. Schis nu 19. Sept. ar 50 tuhstiosch. bij gahjis Pruhšcheem wirsu. Bet til ko schee fahkuschi sawus lahdius laisi wallä, te ih-paschi Zuavi un Turkos nosweedusch. sintes un dewuschees muft, kleezdami, ka nespehjoht aistahweht pretti. Parisē-schi to redsedami nesunajusch. tur aii tauna azzis list, grib-bejuschi schohs faktus ar almiræem nomehtabt, taggad no-dohiti karra teefai. Kahdi 200 subrgakwi tappusch. no-schauti. Bet tahdi pat buhs arri zitti. Dsird, ka 24. un 25. Sept. pa eelahrn stipri schahwuschees paschi sawä stapa; apchdisees drihs paschi. 30. Sept. atkal prohwejuschi no Parisēs lausteas ahra un brukt Pruhšchu 6., 5. un 11. koh-ram wirsu, bet bijis jamuhk pilsehtä awpakkat, daschu brahli eenaidneekem pamettoht. Pruhšchu frohna prinzis atkal pats bijis kauschanahs widdä. — No 21. Sept. (3. Oktob.) sinno, ka Pruhšchu kehniha kohrteli atkal sabraukusch. wis-fadi kureeri no zittahm walstihm, arri no Parisēs atkal nah-foht meera farunnas usment. Us 16. Oktober gribb Fran-tschu walstis weetneekus fa-aizinah, lai tee fakka, kas sem-me par labbu buhtu darrams. Pruhšchi laischoht wissus tohs ko pee Parisēs fanemmohht tuhdał wallä, jo gribb, lai ehdeju skaitis pilsehtä jo leels, tad drihsahk padohsees. Dasch negribboht eet awpakkat, bet kad Pruhšchu saldati fah-koht faukt „marsch“ un peeleekoht slinti pee waiga, tad Fran-tschu laischoht kahjas wallä. Pruhšchi pa saweem lehgereem ap Parisi dshwo itin brangi, lai Deews til dohd, ka swe-schäs malläs mihtoht un karstas deenas un auktias naktis waddohht paleek pasargati no slimmibahm. Pa brihwsundahm sweijo pa dihteem, zeere pa dahseem, jo pillis wissas tur-schäs isbehguschas, issfattahs deewsgan behdigas, gull wehl pa grihdahm widwissadas leetas, ko behdseji nau spehjuschi lihds nemt; daschäs Pruhšchu generali eekohrte-lejuschees, ar krihtu us durwihm usratsihts, kas tur dsh-wo. Lehgeris til tad tohy ka aisturis, kad pasēs raiti fahk kuschte, jo katts saldats un wirsneeks gribbedams sawe-jeem mahjäs sinnas laisi, tell ar sawu grahamu klah. Salaffotees pilni maifi. Tahdu armiju lai melle, fur gan neweena nau, kas neproht rakstih, fur wissu uggum stah-wedami tikpat firdigä mihlestiba nese sawejus tahlumä filtä firdi. Kur Pruhšchi apmettuschees, tur zeemi atkal drihs atdshwojahs, jo reds ka eenaidneeks it neweenam ko saunu nedarra. Nahl arweenu jauni karra pulki no Wahzsemmes klah; wissu tee, kas Hannoverē stahweja, kamehr Frantschu fuggi gar juhrmalli liddinajahs, nu irr swabbadi un eet us Franziju, lai warr palihdscht, eekemtohs gabbalus pa kahrtai walidht. Kamehr Toul padewusees nu arri schis dselselisch Pruhšcheem rohkä un eet ar wissu peestappeschanu jo weegli. Warr arri nemt wissus tohs karra riklus klah. Strafsburgä ween fur 20. Sept. eegahjuschi un basniza

deewafalposchanu noturrejuschi irr dabujusch. rohkä 1070 leelgabalu dandf wadmallas un daschus millionus naudas. Gefangateer wirsneeki tohy wissu us gohda wahrdu, ka ne-farrohs lihdsi, atlaisi swabbadiba un brauz us Schweizi. Pa wissu pilsehtu wehl ohsch pehz degguma. Festungas dalka effoht lohti sapohstita. (Par Strafsburgu rinnajoht peentinnam, ka ta leela basniza tur irr fahkta buhweht 1015 g. pehz Kr., pehz 260 gaddeem basnizas stahws bij gattaws, tas leelais 438 pehdu augstais tohrnis tappa gattaws 1439 gaddä.)

4. Oktober raksta, ka preeksch teem zitteem Frantschu sem-mes eekemteem gabbaelem kehniusch eezehlis par general-gubernatoru Meklenburgas leelherzogu, kas Reimsē dshwohs.

Mez wehl arweenu turrahš, faut gan gruhti nahkash. Slimmibas plohsotees stipri ween, iddeenas mirstohht pa 100 saldatu. Diwi nedelas, ka neredsoht wairs zittu gallu, ka til sirga gallu; fahls pawissam truhstioht. Basehns brihscheem raugohht panahkt pa wahrteem ahra, bet negrib-boht wis muft, bet til dabuht kahdas ehdamas leetas fur nospert.

Par agraku kauschanohs pee Mez nostahsta, ka wakkarä, fur puhtusch. ar taurehm, lai wissu pulzejahs, fahkrehjuschi arri 602 sirgi, kurru jahjeji bijusch. apschauti. Lohpini daschi eewainoti, daschi nokussusch. nahkuschi us pasihstamo sishni. Zil dasch karra wihrs affaras awslauzijas to redsoht.

No Tuhres. Frantschu walidiba islaidusi laudis scho rak-stu: „Pee Franzijas. Pirms Parisē tohy awschsta, mini-steris Favre irr gribbejis apmelleht grasu Bismark, lai war-rettu eenaidneeka prahtu nojehgt. Un ko wiasch dsirdejis?! Pruhšchi gribb karru tahlahk west un Franziju nospeest us wareas semmaku kahpeni. Pruhšija gribb Elsassi, Lottrinu un Mez, tapehz ka schim brihscham warr fauktrees par us-waretaju, eedrohschinajahs peeprasahtr Strafsburgu un Pa-rišes leelohs stiprumus. Franzija sawas dusmas teescham ahtrahk awpakkat sawu muhru druppahm awraktahs. Us tahdu netaunigu peeprasahtrichanu til ja-atbild ar karru lihds pehdigan. Franzija zeere us wisseem saweem behrneem. Parakstihst: Cremieux, Glais Bizoin, Jourichon, walid-bas lohzeffi.“

— Tuhres walidiba ranga zil spehdama wissu Franziju us karru pret Pruhšcheem eekareht, stahsta nejehdshigs no-tikkumus no Pruhšchu besdeewibas un rupšibas, tee awlau-pohht behrnus un sringalmjus, kausjoht seewas, awgabuoht basnizas u. t. j. pr., tapehz tahdeem lihds beidsamai affins lahsei effoht pretti jaturreahs. Lai nedohmajohht, ka ar Pa-risi teem jau peetikshoht, tee gribboht wissu Franziju aw-riht. Lai tee kas wehl ne-aisstiki, nedohmajotees drohschi, bet lai fanemmotees lihds karroht, zittadi wisseem buh-schoht gals. — Ohtes raksts no 23. Sept. stann ka: Fran-zija leekahs zaur 400 tuhstioscheem saldatu zeetumä tur-retees un tai neruhp schohs swehrus zaur saweem dehleem un wihreem awspeest. Taggad irr bailu laifs atgahjis, nu irr brihdis klah, fur jasteahda. Ka Tuhš to warrejahk panest, ka Tuhš dahrgo Parisi eedrohschinahs aplehgereht? Kam nekrihtteet eenaidneekam fahnäs, kruhnis, muggurä? Ut Franzija! Waj tu effi pasaudejusi sawu karra ismarrau? Waj ta wehrdsiba tawus deklus til tahlu bespehzigus dar-rijusi, ka nau neweena generala, neweenas galwas, kas tewi wedd? Taggad tew jarahda, ko tu gribbi nemt, waj eenaidneeka sadawuschany, waj dsillako pasemmuschanu.

Straßsburgas eeneſchana, par kuru jau isg. nummurâ telegrafa sinu neſſam. irr gan leela ſohlis uf preeſſchu wiſſai Wahzu armijai. Pee meera derreſchanaſ Biſmarckam wairſ nebuſ japeepraſſa, lai to atdohd, jo nu jau irr roh-tâs; turklaht wiſſi leelec karra erohtſchi warreſ no turre-nes tapt weſti uf Pariſi, fur darba gabhals wehl preeſſchâ.

No **Ranzigſ** rakſta, fa Lottrinu jaunais generalgubernators ſtipri ween par to gabdajoht, fa lauſchu un ſemmites labklabſchana warretu wairoht. Preeſſch fabrikeem tohpobt ohgles klaht ſtappetas, lai ſtrahndeeſem darba netrubſt. Sadraggatee tilti, iſpoſſitee zelli tohpobt ſataſſiti. — No zittam puſſehm, fur Bruhſchi ſtahw, ſumo, fa ar ſchi gadda wihna kophſchana arri eimoht ittin brangi. Bruhſchi par to gabdajoht, fa it nekahda ſkade netohp wihna dahreem darrita, weetahm ſaldati ſtahwejuſchi uf waktſ, lai paſchi Frantſchi weens ohtram pohſtu nedarra.

No **Soulommier** kahds Bruhſis rakſta 16. September tâ: Tais apgabbalôs, fur muhſu Wahzu pulki ſtahw, wehl ar weenu gaddahs, fa ſemueeli rahda lihds eenaidneeka prahtu. Pulzinkſch tahdu lauſchu uſbrucka neſen grohmatu paſtei. Gekſch Epernay kahds no muhſu offizeereem bij bahnuſi eejahjis un ſaldati labbi eepaktal palikkuſchi. Frantſchi to pamannidami aittaiſſuſchi mahrtus un ar jirweem jahjeju no ſirga nozirtuſchi. Wainigo newarreja iſdabuht un wiſſam pilſehtam tikla uſlikta ſtrahpe no 300 tuhſt. franku. Zittâ weetâ iſſagga karra naudas lahdi ar 40 tuhſt. fr., bet tad gabja muſiſchâs kungam iſſi uf ſaklu, tad nauda bij drihi klaht. Weetahm bij nozirtuſchi kohſus un par zellu pahrlaiduſchi, paſchi tur paſchepuſchees ſchahwa mumâ preſſi, bet ſee putniri wiſſi tappa nokerti un karra teſſai nodohti. — Sedanſ karra lauki, fur aiſ krittufcheem zilwekeem un lohpeem lohti nejauki un neweſſeligi twaiki bij zehluſchees, irr taggad wiſſi tibruti. Awehpinajuſchi un bahrtijjuſchi kloralki, bet wiſſuwairahk palihdſejis leetus no debbeſhm. S.

Daſchadas ſinnaſ.

No ahreſemuehm.

Berlinê 28. Sept. Straßsburgas eeneſchana par gohdu ſchodeen atkal wiſſas eelas un nammi ſtahw jauki puſſkoti. Puſdeena tâppa ar leelgabbaleem „uſwarreſchana“ ſchauta.

— Undeles miniſterijai nahk ſinnaſ no gubernahm, fa fabriku dſihwe un darbi it nezik zaur karru nau nihluſchi. No ſihdu fabrikeem warroht ſazzihk, fa eimoht taggad wehl dauds labbahk, ne lâ preeſſch karra. Tif jau gan zaur to, fa nu neweens wairſ negribb dſihtees pehz Frantſchu mohdes un prezehm.

— Paſchi no labba prahta karrâ gabjuſchi uf 1 gad-du kohdi 50 tuhſt. Bruhſchu jaunekli. Wiſſi no mahjitahm lauſchu kahrtahm, daudſi karra ſkohlâs zauri gabjuſchi, tâ fa warr it labbi par wirſneekem buht, ja waijadſiba raktohs.

No **Wilhelmshöh**. Behniſch teem abbeem generaloem, kaſ Napoleonam bij peedohti par ſargeem, pawehlejis, lai brauz probjam, lai ne-iſſſattitohs, it fa turr Napoleonu lâ zectumneeku. Turklaht peedahwajis leiſa-

renei un maſajam printſcham, waj arri negribb pee tohwa dſihwoht, bet ſchee pateikufchees. Napoleons iſdſudis, fa Franzijâ brihwaldiba ezelta effoht lohti aiſgrabhts bijis, ſazzijis: „Ta irr leela nelaimo preeſſch Franzijas, un man un Jums, Bruhſcheem weeni eenaidneeki.“ Luhdſis keh-ninu, waj atwehloht mundeera weetâ walkaht zittâs drehbes. Behniſch atbildejis „lai wiſſch neſſ ko gribbedams.“ Redſehs gan, kaſ tur wehl iſnahks. Dſurd fa Bazain generalis Mehê ſchdedams teizis, ſchis nelo negribboht ſinnaht no brihwaldis, effoht Napoleonam ſwehrejis un til tam kalpoſchoht. Kad nu dauds maſ Napoleonam greeſtohs uf labbo puſſi, tē buhtu gattawâs karrapſehks. — Weenu deenu leiſars bij brauzis zeereht ſawôs lepndſ rattôs ar lohti lealu ſchtahti. Tif jau tas zitteem nau bijis pa prahtam, atſubhtijjuſchi no Berlins kehni-na rattus un 6 melnus ſirgus, lai ar teem brauz. Nebrauzoht wairſ, bet ſehdoht iſtabâ. Dalteri paſtahwoht uf tam, fa Wilhelmshöh pilli pa dauds welkoht, un tohp no tam runnahks, fa Napoleonu pahrezels uf tuwo Kaffeles pilli.

Pee **Tours** (Franzija) to nakt no 21. uf 22. September uf dſellzella diwi rattu rindas ſakſchjuſchâs kohpâ un 10 zilweki zaur to tikla noſſiti un kahdi 20 eewainoti. Mahte, kam behrens pee fruhtihm bij, tappa ſadraggata un bij noht, bet kehniinu atradda dſihwu un ne-aikartu pee mahtes iſdſiſſuſchahm fruhtihm karrajotees.

Weſer aw. ſtahta, zil breeſniigi Frantſchi iſtrahdijufchees pret teem matroſcheem, ko Frantſchi lihds ar laupiteem Wahzu andeles luggeem uf Franziju noweddſchi. Weens kapteine noſtahta, fa tizzis kohpâ ar matroſcheem zectumâ celikts, wiſſas leetas no kullſes tappuſchâs iſnem-tas; eeneſſuſchi 2 ſpannus uhdens, weenu preeſſch dſereſchanaſ, ohtru preeſſch maſgaſchanaſ. Par dweeli warrejjuſchi paſchu krellu ſchrebeles nemt, par ſemuehm pirtſtus. No rihta eeneſſuſchi maiſes klaiwu preeſſch wiſſas deenas, bet naſis nebijis klaht, bijis ar ſohbeem jakohſch pa gabalam u. t. j. pr. Ohrs kapteine noſtahta wehl breeſniigakâs leetas, taſ pateiz Deewam, fa wehl dſihws palizzis aiſ Frantſchu naggeem, kaſ tam lâ ſwehri krittufchi wirſâ.

Wihne. Auſtroeſchu leiſaram wehl arweenu peeteef gar ſawahm walſis eeriktehm nopublejotees; drihi ſanibkſt ar weenu landagu, drihi ar ohtru, lâ nowarr tâ nowarr pa prahtam iſtitt. Gribbedams Behmeeſcheem iſtitt, buhſchoht likt Pragâ krohnetees fa Behmijas kehniſch. Al-minnamees preeſſch laika redſejjuſchi bildi, fur Auſtrijas leiſars lâ muzzinoekſ peekahjis pee wahts, un to patlabban ſtiſpo, goldini katſ noſihme ſawu ſemmi, til ko ar ahmuru ſitt weenâ puſſe, tē ohtrâ puſſe ſtiſpa lezz uf augſchu. Ne-eet un ne-eet.

— Daſchi kattolu preeſteri laiduſchi grahmatu pee miniſter kunga grafa Potoeki. Sakta, fa neraſtoht pee Weuſt kunga tamdeht, fa ſchis ſen jau effoht apgrehkojees pret pahweſtu; grahmatâ luhds, lai jelle Auſtrija nem-

moht pahwestu fawâ fargafchanâ un pastahwoht uf tam, ka Italeeschu soldati eet no Rohmas ahrâ. Grahamata preefch pagaldes.

Londone. Englantes lehninene Wiktoria effoht eepreezinafchanas grahamatu rakstijusi pee dsilli noflummu-fchahs Frantschu keisarenes Eugenie.

No Rohmas sinno 18. (30.) Sept., ka pahwesta augstais ministeris Antonelli no deenesta atlaists.

Florenz. Pahwesta armijas padohfchanahs kontrakte gan wehl nau isfluddinata, tomehr fchih's punktes jau sin-namas. Armija atdohd wiffus leelgabbalus, flintes, munizias, sirgus u. z. l., kas wifs tohp tafseerehts un pahwestam flaidrâ naudâ ismafah'ts. Italias soldati apmettahs wiffas pilsehta apzeerinatâs weetâs. Pahwests, kas nau peenehmis peedahwatohs gohda fargus no Italias karraspehka, paturr fawas pils waktis, kam til pilli un ap pahwestu brihw usturretees. Kad pahwestam kahda waijadfiba, tad Italias soldati buhs tuh'dal pee roh'las. Atlaistee soldati taps waj Italias armijâ usnemti, waj, kad no sweschahm semmehm, uf mahjahm raiditi. Zekka nauda taps katram dohta. Pahwestam pascham grihb atwehleht, ka lai walda fawu basnizu un dsihwo fwabbads un ar wiffu gohdibu tai Rohmas dallâ, kas tam tohp pamesta. Wijnfch rakstifees kohpâ ar sweschu semmu waldbahm, wiina kardinati faulfees par firteem, waldbiba ne-jaukfees basnizias waldfchanas leetâs, ne-apgruhtinahs basnizias mantibas un swehtahs eeriktes u. t. j. pr.

— Ea grahamata, ko Italias lehnin'sch pee pahwesta laidis, pirms kam wiina semmi atnehma, fkanu ta:

„Swehtakais tehws! Ar behrna mihlestibu, kattotu tizzibu, Italeeschu firdibu un ar lehnina prahtu nahku wehl reis, kâ jou daschah't pee Zuhfu swehtuma firds. Behdu wifni zekahs pret Ciropu. Rebeh'dneeku pulki, kas preezajahs par fchi laifa karu, paleef jo drohfchi un tafahs, ka warretu Italiâ un tais Zuhfu swehtumam peederri-gâs semmês nihzinah't lehninu un pahwesta waldbibu. Es sinnu, swehtakais tehws, ka Zuhfu firds augstiba nau masata kâ fchi laifa notiffumi; bet kad nu es esmu kattotu un Italias lehnin'sch, no Deewa un no fawas tautas zelts par fargu preefch wiffem Italeescheem, tad faprobhtu, ka man usdoh'ts, wiffas Ciropas un muhf-tizzibas preefchâ, atbildigam buht par wiffas Italias kahrtibu un Zuhfu swehtuma drohfchumu. Bet tee no Zuhfu swehtuma waldbiti laudis un tee no wiffadahm pufsehm Zum's fanah'kufchi soldati irr nemeera un breefmu fchiltawas. Weena dsirfstele un weh'tras zels warras darbus un affins isleefch'anu, ko atgainah't irr tiklab mans kâ Zuhfu swehtuma amats. Preefch Italias un ta swehta krehfla drohfchibas man jagahda, ka manni pee rohbeschahm nostahditi karraspehki apmettahs tais weetâs, no kurrenes speh'schu apfargah't Zuhfu swehtumu un wiffu leetu kahrtibu. Kuhdsu tapehz, neredseef eefsch fchi manna darba kahdu eenaidneeka prahtu. Manna waldbiba un

karraspehks grihb til turreht un fargah't, ta ka Rohmas laudihm nelas netohp atrauts un tapat arri pahwesta garriga wirfneeziba un swehta krehfla drohfchiba netohp aistifta. Kad nu Zuhfu swehtums, kâ es zerru, dsibts no swehtas firds un prahta augstas gohdibas, lihds ar manni no wiffas dwehfeles gribbehs fargatees no nemeera un warras darrifchanas, tad kuhdsu ar fcho mannu fuh'tito, kas fcho grahamatu nodohs, grafu Ponza, apfpreest, kâ meh's to lectu wislabbah'l lai isdarram. Lai Zuhfu swehtums man atwehl fchinni preefch Italias, basnizias un pahwesta waldbibas dahrgâ brihdi zerreht, ka Zuhfu mihfa firds, kahdu lihds fchim pasih'tu, tapat arri mannas meera dohmas, kahdas jau fen laifeem rahdu, kohpâ isdarra, kas tautai par labbu un arri kristigas basnizias galwai par jaukumu, ka ta no wiffem mih'tota uf Tihberes krafteem warrehs mahjoht fwabbada no wiffas zilweku waldbibas. Kad Zuhfu swehtums Rohmu atfwabbinahs no teem swescheem karraspehkeem, ta ka pilsehtam nebuhs wairs jabihstahs no tahdeem breefmu perrefleem, tad buhfeet isdarrijufchi apbrihnojamu darbu, buhfeet basnizai meeru atdahwinajufchi un wiffai Ciropai rahdijufchi, kâ warr nemir'tamu uswarresch'anu panah't ar weenu mihlestibas wahrdiau. Kuhdsu Zuhfu swehtumu man dahwinah't Zuhfu apustutu swehtibu un atwehleht ka fawu gohdbija-fch'anu noleeku pee Zuhfu kahjahm. Zuhfu swehtuma pasemmigakais, pallausigakais un padewigakais dehls Wiktoria Emanuels, Italias lehnin'sch.“ Zeiz tu tawu teifch'anu!

Itali'ai arween lihds fchim laimejees anglus bes gruh-ta puhlina fawah't. Ea taggad ar Rohmu. Wahzu johku lappâ „Aladradatsch“ redsama bildite: Wahris wihru (Preh'schi) kratta kohkus un augli birst semmê, appafschâ feh'sch wih'rs ar garru bah'sdu (Victor Emanuels) mutti atplehtis, roh'las flehpi. Krattitaji fakka: Kas tew nelait, meh's krattam un tew kriht muttê. Itali'a nu warr reis atpubstees no Frantschu leetuwenâ. Nu irr wifs, kas bij waijadfigs, lai warretu leelwalstu rindâ stabtees, semmês deewsgan, juh'tras un andeles zelli wakkâ, kad til nu laudis wiffi turretohs pee kreetuas, gohdigas, meeri-gas dsihwes.

— Garibaldim no Italias waldbibas sinna dohta, ka nu warr eet, fur dohma, jo taggad, fur Rohma eenemta, wiina zelli effoht weenalga. Warrbuht nu ees, Frantscheem fawu palihdsibu sneegt.

Rohmâ 22. Sept. (4. Okt.) balsojufchi un laudis gandrih's wiffi ar „ja“ atbildejufchi, ka grihb sem Italias lehnina buht.

No eefsch'semmehm.

No Unnesmuifchâs (p. Dohbeles) sinno, ka 13. un 14. September wakkarâ ne-aprakstami jauku, gaischu seemelblahimu warrejufchi leelu laifu redseht. Ea patti, kâ lassam, irr arri tais paschôs wakkarôs Stochholnê, Sweedru semmê bijufi flaiti redsama. Lihds ar fcho blahimu

arri schoreis gaisa straumes bijuschas, kas wesselu deenu telegrafceem spehku nehmuschas.

Dohbeles semkohpeju beedriba sawu sapulzi noturreja Dohbele to, 28. September. Stary apspreechamahm leetahm peeminnam. 1) Peenigu gohwju eeweschanu no Pruhfcheem. 2) Mufsa pee labbibas.

Mihgä 17. September no rihta no kahdeem lauzineeka ratteem, kas pee apteeka bij peebraukti, kamehr brauzejs bij eefschä eegahjis, drohsch saglis iswilla kaischoku un gribbeja to nest us sawu mahju. Fuhrmannis, wahrda Julius Krubse, redseja to noteekam un gohda wihrs buhdams nerimma, bet dewahs saglim pakkal, laida sawus sirgus wallä, tä ka tikka blehdim preefschä, kas zaur Wöhrmanna dahrsu eedams ohträ puffed islibda; sauehma kashozneeku un nodewa polizejai. Lai atskann tahdam gohda wihran pateizibas par firdigu tuwaka peestahweschanu.

Behterburgas awise „Journ. d. P.“ zekahs pretti wiffahm tahm parunnahm, it ka Kreewu semmei kahdas kara dohmas buhtu. Sakka, ka effoht skaidras pasafkas tee stahsti no brunnufuggeem, kas no Amerikas gaidami, no saldatu pulzinafchanas us deenwiddus puffedim. Kreewu semmes weeteeks pee sultana, generalis Ignatjew ne-effoht nemas no Konstantinopoles isbrauzis un ja nahfchoht schury, tad tas noteekoht pascha darischanas. — 17. September Frantschu waldibas f. Thiers no Keisara seemas pilli fanemts.

— 14. September muhsu Kunga un Keisara preefschä bijis Widsemes zeen. gubernatora f. von Lysander. — No 17. Augusta libds 15. Sept. ar koleera fehrigu bij apflimmuschi 919 zilweti, no kurreem 364 mirruschi. — Turkestän generalgubernators v. Kaufmann dabwinajis Behterburgas leelai grahmata krahtuwei lohti wezzu Turku bibeli (Koran), to Turku preefteri tam bij pasneeguschi. Schi grahmata effoht kahdus 1200 gaddus wezza un no weena kalisa rakstita. Schis waldineeks patlabban no schi korana lassijis, kad flepkawi tam usbruffuschi un to nahwufchi, us wahla nesen wehl affins bijis mannamä.

Kronstatt 13. September, leelstam generaladmiralam un wiuna gohda pawaddoneem flahst effoht nelaika admiralam v. Bellingshausen par gohdu jaunzeltais peeminnaš afmins tappis atflahst. Pehz pabeigtahm darischanahm us peeminnaš weetas, Kronstattes lutteru mahzitajs Boffe pee nelaika kappä turrejis jauku runnu gohdatam par peeminnu. S.

! **Wadohmi fainneekceem.**

VI.

Kad lauki un plawas nowahktas, tad faimei daschreis wallas brihdis, kurrä par mahju kohschumu un zittu derrigu darbu jaruhpejajs. — September mehn. tas derrigakais laiks wiffadus lappu un skuiju kohkus stahdiht; un weetinas jau wehl deewögan atraddisi us grahwju-sehtmal-

lahm un zittahm tahdahm weetinahm, kur tee laukeem nekahdu skahdi nedarra, bet wiffai dabbai un mums pascheem buhs par swehtibu. Daschas wilku-jeb mešcha abbeles un leeli ehkfschu krumi, kas us eschahm schur jeb tur wehl redsami, nau wis skaidri ispohstami, bet zit ween warr ustaupami. Plawmalläs augdami tee jau druwai nekahdu skahdi nedarra, ihpaschi ja tee ká kupli kohli usauguschi. Wiuanu ehnä labba sahle aug un wiuanu sarös masee putnini ligsdiaus buhwe, no wannageem 2c. paslehpjajs, un tä tad te mahjweetu turredami fimteem kullkainus un tahypus un nifnu sahlu sehklas, kas lauku augleem skahdigi, ispohsta.

Uf plikkeem fauseem plawu gabbaleem, kur sahle labbi ne-aug un kur tomehr druwu newarr taifst, derrehs paretti ba ltohs alk schenus, eefsch flapjahm purwotahm plawahm melnohs alk schenus stahdiht. Alk schenu ehnä sahle labbi aug un tahs beesas lappas, kas katra ruddeni nobirst, fuhdo dauds mas arri semmi. — Uf tahdahm plawahm, kur warr kahdu trefnu uhdeni uslaist, jeb appluddinahst, tur nau pareisi kohkus stahdiht. — Arri kuplee wihtoli (Kugelweide) irr flawejams kohks preefsch plawmallahm. Uffe lai gan ahtri aug un mas gaddos pulku schaggaru atmett, tad tomehr ta druwmalläs stahdita dauds atwaffas laisch un tadehl lauku augleem un druwai par kaunumu. — Wezzas upju-weetas un purwi, kur seemä un pawaffarä wehl uhdens gull un kas neds plawai neds druwai derrigi, derrehs apstahdiht ar needrehm un zittahm uhdena sahlehm, kas preefsch jumteem un staku streijahm derrigi. Bet jo waitahf pelnas tahdas weetas atmettihs, ja tahs ar kalmehm apstahdihs. Keelös pilsehtu apteekös skaidri nopuzetas kalnujü fatnes aifmaka ar 4—6 kap. par 1 mahrz. un us tahdu wihs tad ir schi pawiffam nederriga weeta warr it prahwus auglus atmett.

Septemberi isdewigakais laiks wiffus auglu kruminus, ká awenes, jahnu obgas un krisdoreš pahstahdiht. Wezzi krisdoru krumi, kad tee waitahf ká 6 gad. us weetu auguschi, dohd masas un negahrdas obgas; bet ja tohs pahrdalla, labbä trefnä semme eestahda, tad obgas daschreis wehl isaug gan prahwas. Labbaki darriši leelakas ohgu-surtes peegahdadams. — Jaunakeem krumineem, kas nau ilgi us weetas auguschi, derrehs ruddeni smalkus, fatrumejuschus fuhdus, fohdejus, pelnus 2c. 2c. aplikt un tohs semme eerakt. Tapat arri us to jaluhko, ka nifnas sahles stary wiuanu fatnehm ne-eeweschahs, kas pehz grubti ispohstamas un kas auglu isdohfchanohs daschadi aiflawe.

Jauni un wezzi auglu kohli arri wislabbahst ruddeni fuhdojami, lai seemas flapjums fuhdu daklas pee fatnehm peewedd un tahm dohd usturru. — Zhsteni derriga un weegla auglu-kohku fuhdoschana irr ta, kad tahs no auglu kohleem nobiruschas lappas ruddeni sagrahktas pehdas beesumä ap kohku zelmeem, riaki 6—10 pehd. plattumä

apleekam. Te tahs par seemu stahwedamas wellenu fapuhde, semmi padarra irdenu un kad tad us zittu ruddeni te raudfisi puspuuschas lappas eerakt, tad redsefi kà labbi tas buhs un kà kohfi preezigi augè.

Weeglàs semmès un pafausà weetà irr labbaht ruddeni un flapjà weetà attal pawaffarà augtu kohfus stahdiht. Ruddeni stahdoht nau tadeht jabaidahs, ka pee stahdameem kohfem wehl nau lappas nobirruschas. Jo agrahht ruddeni kohfu eestahdam, jo labbaki un drohfschakti tas seemà iswittihis un nahkofscha waffarà ittin preezigi augdams, wiffus pawaffarà stahditus kohzinus pahraugs. Prifchi stahditeem kohzineem irr ihsti derrigs, kad winnu zelmus fallam eestahjoht ar falmeem re. apfeen un fafnes ar lappahin, spalteem re. $\frac{1}{2}$ pehd. beesumà apfeds. S. K.

Vibensteina meita.

Pafazzinà beesi atrohdaht, ka kehnini un printfchi apprezzejahs ar ganna meitahm. Tahdu lihdsigu stahstu esmu atraddis „dahrsalaubè.“ Dahrsalaube irr Wahzu awischwihfiga lappa, kas warren stipri no Wahzeescheem teel lassita un prohti ne ween no Wahsemmes Wahzeescheem, bet arri no wisseem Wahzeescheem wiffà pafaulè. Jo Wahzeeschi pa wiffu pafauli isklaisiti, gandriht kà Schibdi. Wahzeeschu rohdaht tillab Afrikà, kà Amerikà, kà Australijà. Un pawiffam gan jafalka, ka Wahzeeschi fweeschàs pafaulè dallàs Wahsemmei nau wis par kaunu. Tad nu ta dahrsalaube wiffàs pafaulè dallàs teel lassita. Waj tad winna ihsti mellus stahstihis? Tad winnai to jau driht warretu usrahdiht. Un tad tak arri jafalka: pafalkàs ween tas tak nenoteel, ka augstmani ar semneeka meitahm apprezzejahs. Arri zittàs semmès kà Wahsemme tas notizzis, kà barons semneeka meitu apprezzejis.

Un nu tas stahsts!

1.

Preefsch kahdeem gaddeem jauns, mihligs un smalki skohlahts Kreemu prinzijs bahdejahs tehrauda uhdeni Tihringas semmè, Vibensteinà. Winsch kluffu dshwoja un pehz daktera pawehleschanas agri zehlahs un deenu no deenas noliktàs stundàs bahdejahs. Weesfbàs winsch nemas negahja un wiffu deenu jeb pa kalneem kahpeleja jeb meschà feereja. Jau agri winsch gahja gulleht. Maija widdù us Vibensteinu bija nahzis un wiffu pawaffaras skaisstumu baudijis. Gaisè weenumehr bij rahms un flts.

Kahdureis winsch attal fawa eeradduma pehz lehmitinam pa meschu staigaja, fawà firdi tehnu un mahiti un tehwischku peminnedams, kad peepefschi ais winna atskanēja bafis: „Zeenigs leelskungs! zeenigs leelskungs!“

Atpakkal greesdamees prinzijs redseja weenu skaisstu, smuidru meitu pee winna nahlam. Kreisfajà rohla kai bij pukkes un labbajà schnuddohks, to pazehla praffidama: „Waj scho schnuddohku ne-effat pamettufchi, zeenigs leelskungs?“

Prinzijs gan panehma schnuddohku, bet aismirsa atdewejai pateikt, zittu neko ne-eewehrodams kà to smulko meitinu, kas tam gauschi patikka. Tahs pukkes, to rohka turreja, isfkattijahs, it kà no winnas rohkas buhtu isaugufchas, tahda pulkaina un pawaffaraina bij wiffa winnas buhschana. Ap galwu winnai Tiringeeschu eeradduma pehz bij raibs lakkats, kas tumfschbruhnus mattus gandriht pawiffam apflehpa, bet ne augsto peeri. Kalks arri bij apfegts ar raibu lakkatu, furra galli pasuddahs tschekrekantigà kamschle. Deht ihseem bruntfcheem meitina isklakhs masaka ne kà teescham bija. Kahjas, lai gan ne masas, tomehr bij smulkas.

Lai gan meita pa Wahzu semneezes mohdei bij gehrbta, tad tomehr ta printfcham israhdijahs gandriht kà engelis. Kad jau meita aigahja, us winna pateikfchanu negaididama, tad wehl prinzijs eedrohfschinajahs, tai palkaststeigtees un fazzih:

„Zuhs manni laikam par gauschi ruppu zilweku turrefeet, tapehz ka par Zuhfu puhlinu ne-esmu ne pateizees!“

„Kam par tahdu neeku pateikt?“ kà winna pafmedamees atbildeja. — „Schnuddohku no semmes pazelt gruh! jau nenahkhs.“

„Waj drihtstu praffiht, kam schihis pukkes neffat?“ Tà prinzijs.

„Nihht irr fwehtdeena. Tad muhsu istabu mehdsu pufschokht ar vullkeh.“ Tà jaunelle.

Pafschulak' abbi mescha gallà bij tillufchi. Tahlahl prinzijs ne-eedrohfschinajahs meitu pawaddiht. Tomehr winsch tahs dohmas newarreja panest, ka us ilgaku laiku no winnas schkirfchotees.

„Waj Zuhfu wezzaki wehl dshwo?“ Tà prinzijs.

„Ja, gan!“ Tà meitina.

„Un waj Zuhfu wezzaki to par kaunu neuemtu, ja Zuhs riht apmetleschu?“

„Kam to par kaunu nemt? Mehs Zuhs riht apfweizinafim ar preeku. Tit ween Zums nau janahht Deewa wahrdu laikà. Jo tad neweenu no mums mahjäs ne-atraddiseet.“

„Un furra laikà tad irr tee Deewa wahedi?“

„No rihta no pusdesmiteem lihds weenpadsmitteem un pehz pusdeenà no diweem lihds trim.“

„Un fur irr Zuhfu mahja?“

„Ja mannim lihds nahkfeet, tad Zums tuhliht rahdischu.“

Winsch meitu pawaddija lihds tuwejai mahjinai un tai rohku speedis atwaddijahs, luhgdams, lai meitina winnu us riht peeteizohht pee wezzakeem.

(Us preefschu wehl.)

Schahweens no grabbekla kachta.

Bij feena laiks. Pfawineeks preezajahs, jo retti tahds eh dama gads bijis, — leetus un faule weens ais

Grieku frohna muischas Blohde mahju fainneekam, **Janne Koch**, Kuldiga aprinkl, malks no 1. us 2. September sch. g. no gannibahm divi fregi nosagti, prohti:

- 1) **behrs**, vilnigā augumā, 4 lihds 5 gaddus wezs, bes simehm, 50 rubl. f. wehrts; un
- 2) **balts**, ar rettabm farfanahm spahwahm, vilnigā augumā un plattahm krahthim, 40 rubl. wehrts.

Kas par schein divi fugeem warr Grieku frohna pagasta waldischanai skaidru sinu doht, dabuhš par satru 10 rubl. f. un par abbeem tob- pā **20 rubl. f.** pateizibas maksas. Kuldigā, 2. September 1870.

(Nr. 156.) Preekschebd.: M. Gerre. Pag. skrihw.: J. Schepshy.

30 rubli pateizibas maksas

tam, kas pee Gramdes pagasta waldischanas (Mshvultes aprinkl) usrahda schabduš **Kalletu Veiju** fainneekam 6. Sept. sch. g. nosagus divi fregus: 1) rauds, 13 gaddu wezs; vilnigā; simeš; garea bleffe peere, preekschas kreisabs labjas zellis refnabts un palkatas kreisa labja bassa, wehrts 60 rubl.; 2) rauds, widdus leelumā, 8 gaddus wezs, fedlu weeta us mugguras divi baltumitri wehrts 50 rubl. f.

Zaur scho es sinamu daru, ka es mannu darribu Zelgawā no kattolu eelas Nr. 21, tanni vashā eelā eeksch to namnu **Nr. 12** esnu pahzehts un peedabwaju mannu lehgert no nashprezeshu, kā: **kabbatu**, **bahršdu**, **galds** un **kufnu-nascheem**, **schkeh-rehm** u. t. j. pr. Arri es apnemmošs, kā pa- preeksch tā ir taggad to tairischanu no wiffadahm **chirurgu instrumentehm** un **maschinehm** preeksch daschadu flimmitu abrikschanas. Wiffas pee tam peektibiamas lahyschanas (fataischanas) arri tohy no mannu us to labbako isdaritās. 2

Marggraf,

schein reishan Marchand.

Divi gohdigas meitas, weena pee **behrua lohpschanas** obtra par **kehfschu** warr labbu weetu atrast kadhā Lutteru mahzstaja muischā, kas par Rihgas dshselku 24 fundas atfneedfama. Salibht warr Lemieru muischā pee **Saldus**.

Brantschu tirgus

taps Bauškā no 12. lihds 17. Oktober sch. g. noturehts.

Bauškas femmerejā, 15. September 1870. (Nr. 96.) Eltermann: Ch. Thoevel. Buchhalter: J. Beckmann.

Mahju pahrdohschana.

Kapshetes muischā (pee Grebines) warr dascha- das mahjas ar labbu femmi un labbahm ehlahm lehti dabubt pikt par dshintahm, kā arri diwus frohgus. 3

Lahs familijas pirtis idceinas un tabs 3 kap. pirtis trihs reis par **nedetu** dabujamas Zelgawā schidru eelā pee Dohbeles wahrteem.

Za engelishu magazine, Zelgawā leelajā eelā Nr. 8, blakkam bekker Renner no lau- manna **Blumenau**, peedahwa par lehtahm zen- nahm wiffas fortes **lampas** un **wehjlukturus** preeksch itabahm, rijahm, kufnahm u. t. j. pr. no 40 kap. un dahrgahl par gabbatu, pehs patib- lamas ihwehleschanas.

Zilinderi, dattes un wajjadšiga **dedsinama preze** arri par zeeteem zenneem tohy pahrdohhti.

Katra usdohschana no pirzeem taps labbi fa- pallata un galwohts par tam, ka tabs lampas bes kahdas wainas. 1

Petrolenma-lampas!

Za andele no **Jr. Kufsner**, Zelgawā, lee- lajā eelā Nr. 3, peedahwa nupat dabutu leetu krahjumu no galds, palarramahs, seenas- un rohtas-lampahm, riju-wehjluktureem, nastas (schan- dorina) luktureem un lamwahm no daschadahm sor- tehm, par to lehtako maksu. Arri ihpachos lam- pu dakas pa weenai ir arween lehti dabujamas, kā: kabjas, brenneri, petrolenma-eelejamee, kuppe- les, zilinderi, dattes un wischeri. Zebkuras fa- tairischanas no lamwahm tohy pretikemtas un is- daritās. Tablah tohy turpat lehti pahrdohhts lab- bakais petrolenms un nastā (schandorins); arri ir preeksch tam arween us lehgera bleffa kannas no 1 lihds 15 fohweem. — Gaischi degdamas steart- nas, valmus un taukswezes. 2

Buhwes kohki un buhwes leetas

tohy pahrdohhti pee

O. W. Krüger,

Zelgawā pee esera wahrteem.

Tur dabujami ohsola, ohscha, behrsa, alkshna, preeces, egles un apses **dehti** un **plankas**, mahagoni, rektatohka un ohscha **furnihres**, kā arri refni kohki, **Rihgas wracka dehti** no wif- sada garruma un beesuma, **nomalli**, preeces un egles **bakti**, jahgeit un nesahgeit.

Anglu ugguns keegeli un ugguns mah- li, tohrweeres un Porllanda zementis. Wiffu labbakabs **Neufasteta kalkamas** un **afmena ohgles**. Pirnas fortes **Velgu dakstini** no 13 un 14 zelleem. **Stettines keegeli** un **dakstini**, **dubbulta klinkeri**, **Kreowu kee- geli**, **klinkeri** un **dakstini**. **Mubrneeka kati- ki**, lauki un lauta afmeni, kā arri **albate- ra gipfe**. **Superfosfats** is wiffulabbata Anglu fabrika. 1

Kohrtela mainischanā.

Mans kohrtelis ir taggad skrihwera-eelā Nr. 16. Geesechana preeksch flimneekem ir zaur wahr- teem. 1

Dakter Chomse.

Anglu kohkus, kas jau augtus nefs, no tabu wisbrangalahm un lab- bakahm sorrehm, **ohu** un zitus **kruhms**, **rohšes**, **bumbutu** (Knollen) un **augu stah- dus** peesohla par lehtako maksu **Alspantes skun- ses** un andeles dahsneefs. 1

J. Hennings.

20. us 21. sch. m. tam **Kiewesbehrses** Launa- dšing fainneekam no gannibahm **pahts farkans fregš nosagts**, 8 gaddu wezs, pa mugguru bruhniga skrihpa, sedulkas weeta masē baltums un baltis plekšis us peeri, weens johbs ir teawi au- dšis, kas papreeksch bija islaufs, 60 rubl. wehrts. Kas par scho sabdšibu skaidru sinu dohs wira- minnetam fainneekam jeb pee **Kiewesbehrses** paga- sta teefas, dabuhš **10 rubl.** pateizibas maksas.

Rihgas Latweeschu beedribas preekschneeziba us- aizina zaur scho tohs beedrus, kas scha gadda beedribas naudu wehl nau eemakfajuschī, to pee drihšuma, **wiswehlahf lihds 1. Now. schi gadda**, isdaritā. Za tabs scho sawu peenab- famu lihds noliktam lautam neubihu ihwidšits, tad tas ir par tabdu uffattams, **kas pee beedri- bas wairs nepecederr.**

No Kursemmes gubernijas awischu redakšijas taps pehs pahri nedelahm idohhts:

Latweeschu kalenders

us to gaddu 1871.

Tanni atradihs, tapat kā tanni kalenderi preeksch 1870. gaddu:

- Saules un mehnes aprunšhofschanas.
- Swehtas deenas.
- Mehnes starpas.
- Schjas nedekas.

Tohs Deewa wahrdus, par kurreem 1871mā gaddā spreddikus teifs.

Wuofu augsta kunga un Keisara zilti.

Wahedu pahrskattu to teefu, kam ar femwelu

buhfchanu ihwafschas darischanas.

Tirgus Kursemme, Keisachs un Widsemme.

Par peeliskumu hups peeliktis:

Kursemmes wezzi laiki, prohti:

- 1) wezju wezsee laikt.
- 2) Wahzi nahl us Widsemmi, un
- 3) brunneeeftu laiki lihds 1347. gaddam.

Statistikas flanas.

Pahrskats par wairs negeldigahm premitjas

schemehm un tabdu nummuru, kas lihds

schm ihwikti, bet wehl nau peemelderi tap- puschī. 3

Pe

J. W. Steffenhagen un debla,

Zelgawā, nupat tappa gattawa un ir dabujama:

Kursemmes

wezja un jauna

Laika-grahmata

us to gaddu

1871.

Ar bildehm puschkota.

Makfa eeseeta 10 kap. un 100 ne- eeseetas 6 rubl. fudr.

Basnizas un fkohtlas sinnas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Rahditajs: Rahdas sinnas par palihdsibas lahdi zc. Sihstums jeb fkoht-
pums. Par zilweku fabeedrotu buhshana.

Rahdas sinnas

par palihdsibas lahdi preefch ewangelistahm lutтеру draudsehm Kreewusemmē, ihpafchi par winnas Jelgawas aprinkta komiteju un ka lihds schim darbs weizees.

Kad Pinnu un Bohlu semmi neffaita lihds, tad warr rehlnaht, ka eefsch wiffas Kreewu walsts dshwo lahdi 2 miljoni ewangeliskas lutтеру tizzibas apleezinataji, no kurreem 1 1/2 miljoni dshwo tannis 3 Austruma juhras gubernas, jo Widsemmes, Jggauun- un Kursesmes eedshwotaji pa wisleelakai dalkai peederr pee schihs tizzibas. Rahdi 500,000 no muhsu tizzibas beedreem irr isdalliti pa wiffu to leelu Kreewsemmi un prohti ta, ka tik abbos leelos galwaspilschets, Behterburga un Maslawa, nezif leelafos gubernements pilschets, tannis Bahzu kolonijas pee Wolgas uppes un lahdas deenwiddus gubernas atrodahs leelafas draudses, kas paschas bes muhsu peepalihdsibas sawas basnizas un draudses wajadshibas warr us-turreht. Turprettim wehl lahdi 200,000 tizzibas brahki irr isklihdinati pa wiffahm zittahm leelas Kreewu walsts dallahm, kur tee masos pulzinos stary fweeschitzigeem dikti tahli zits no zitta dshwo. Zif leels schis tahums warr noprast no tam, ka Nowgorodes gubernijas mahzitajam ne tiklai schihs leelas gubernijas lutтеру draudses lohzeffus garrigi ja-apfophj, bet turklaht wehl tohs, kas isklihdinati dshwo Olonezes, Wologdas un Kostromas gubernijas un ka scho 4 guberniju leelum irraid 10,000 kwadrat juhdses. Drenburgas gubernijas mahzitajam useet ilgad-dus 4 mehneschi, kamehr wiffus sawas draudses peederrig-us apmekle un ar Deewa wahrdeem un fw. sakramenteem apfophj. Schitomires mahzitajam, Wolinijas gubernija, zittas kolonijas 30 werstes, zittas atkal 200 werstes tah-las, kur winnam us basnizu jabrauz un Nemirowes mah-zitajam, Podolijas gubernija, irr fabrika meesta Duna-jewzi weena draudse no 1000 dwehfelehm 27 juhdses tahla, ta ohtra atkal Kamenez — Podolska 30 juhdses tahla. Siberija sinnam, kur laudis nedshwo beesi kohpa un kur warren leeli gabbali ne-apstrahdatas semmes bes zilwekem un ehlahm, tur tee lutтеру tizzigi dshwo wehl waitrahf isklihdinati, tamdeht winnu garriga apfophschana wehl daudj grubtaka. Peeliks scho grubtumum ar to peerahdiht, ka Irkuzkas mahzitajs 1859. gadda 2000 juhdses bij no-brauzis, kamehr wiffai sawai draudsei to garrigu barribu warreja pasneegt.

Tas apustuls Pahwils peekohdina Galateru grahmata 6, 10: „lai to labbu pastrahdajam pee wiffem, bet wiswairahf pee teem tizzibas draugeem.“ Schee apustula wahrdi it ihpafchi gan buhs wehra leelami teem ewangeliskas lutтеру tizzibas apleezinatajeem, kas dshwo tahdas Kreewu walsts dallas, kur pareisi eegrun-teta basnizas un fkohtlas buhshana ar bagatu rohku jau isdalla fwehtibu un augstu garrigu un laizigu labklahscha-nu. Scheem Pahwils it fpehzigi leef pee firds sawu kri-stigu brahtu mihlestibu parahdiht it ihpafchi teem isklihdinateem tizzibas draugeem, kurreem tapehz, ka wiswairafas weetas tiklai it masa flaita ween atrodahs, nau eefpeh-schanas par basnizahm un fkohtlahm, mahzitajeem un fkohtmeistereem u. t. j. pr. peeklahjigi gabdaht.

Peeminnedami augfcham minnetu apustula wahrdu un eeschehlodamees par to tizzibas draugu garrigu truhkumu schehlfridigi lungi fabeedrojusches kohpa un eeriktejuschi „to ewangelisku palihdsibas lahdi“, kurrain diwejads darbs, prohti 1) wiffas ewangeliskas lutтеру draudses mihligi usklubbinaht firdiga brahtu mihlestiba tahdeem garrigu truhkumu zeetejeem palihga nahkt, un 2) tahs dahwanas, ko kristigas rohkas us to pasneegu-schas, kur un ka wajaga isdalliht. Ka to famestu nau-du buhs isdalliht, par to tannis no Keisara majestetes ap-stiprinatas statutes tohp nolikts, ka wiffas dahwanas, kas waj Behterburga pee palihdsibas lahdes zentral-komitejas (t. i. palihdsibas lahdes wirswaldschana), waj arri pee tahm aprinkta-komitejahm preefch ihpafchi usdohtahm draudsehm un wajadshibahm tappa eemalfatas, netohp zittadi isdallitas un zittur kur atdohtas, ka tik ta ween, ka deweji paschi buhs nowehlejuschi. Turprettim no tahm pee lahdas aprinkta-komitejas eemalfatahm dahwanahm, par kurrain deweji nau ihpafchi peeteikuschi kur un kam doht, schai pussi buhs atdoht zentral-komitejai.

Ewangeliska palihdsibas lahde taggad jau pastahw 10 gaddus un warr Deewu teikt, ka schinni laikā jau daudj weetās mihkeem tizzibas brahkeem basnizas un fkoht-las leelās warreja palihga nahkt un lasitaji paschi warrehs noprast to fwehtibu, ar kurrain palihdsibas lahde strahda, kad par winnas darboschanohs warram sinnoht, ka lihds 1869 winna palihdsejusi:

54 draudsehm jaunās basnizas usbuhweht un wezās us-kohpt,

22 draudsehm jaunās mahzitaja muishas ustaiht,

noprattisim, kad fihlstuma dabbu eewehrosim un apdohmasim.

Ko fihlstulis gribb? Us ko winsch dsennahs? Wispirmahf winsch melle kahdu drohshibu, us ko winsch warr palaistees; bet winsch to nemelle eefsch Deewa, eefsch ta neredsama; tahda neredsama buhshana — tas wifs winnam nedohd nekahdu ihstu drohshibu; winsch kahro un melle jo stiprafu, redsamu twirtibu jeb drohshibu us pasauligahm redsamahm leetahm. Us tahm — ta winnam schkeet — warroht jo drohshahf zerreht un palaistees. Tahs warr ar rohlahm aptaustiht, tahs warr mehriht un flaitiht, un ar winnas wehrtibu eefpehj schahdas un tahdas leetas isdarriht. Pee tam eelihgsmojahs fihlstula prahis. Bet sinnam: arri laizigas leetas israhdahs leela starpiba. Wiffas laizigas leetas nau weenlihdfigi drohshas, un fihlstulis tahs zeeni, us ko wairahf warr palantees; tahs winsch ismellejahs. Nammi un ehlas warr nodegt jeb wehrtiba krist. Semmes ihpashums sweedrus isfpeesch un tomehr ta swehtiba pee tam us labbu laimi un — ta falkoht — Deewa rohlās stahw. Bet weena leeta, kas no wiffahm laizigahm leetahm wehrtigaka un sawu wehrtibu aplam nesaude, ta irr nauda. Bet ne arween papihra nauda. Sinnam fihlstulis ir papihrus nesmahde, kad winsch pelau manna, bet tohs jau winsch ar prahtu un ne retti ar bailehm nemm, tamdehl ka winnu wehrtiba arriidsan warr krist; jo pee papihra naudas peefkaitamas premijas billetes, reichschaz billetes u. t. j. pr. Tomehr us ko winsch no wiffa prahta zenschahs, tas irr metals: selts un fudrabs. Tas irr ihstenaiss pamats, us ko warr ihsti palaistees, un kas fihlstula firdi apmeerina. Nauda — skaidra nauda, selta jeb fudraba, ta irr fihlstula preeks un luste, tas irr tas Deews, eefsch ko winsch tizz, us ko winsch palaischahs, tas Deews, kas pehz winna dohmahm neleekahs apfmeetees, un ko usflattoht, winna azzis gannahs ka us sahlainahm gannibahm, un winna firds eepreezinajahs un eestiprinajahs, ka notwihkufcha zekawihra firds pee dsuffedama awota uhdentina.

Bet fihlstula firds nezenschahs ween pehz mantas tadehl, ka winsch kahdu zeetu, drohshu pamattu sawai labklahshanaimele, bet arri tadehl, ka nauda winnam dohd to warru, par laizigahm leetahm waldisht. Pee tam geld nauda. Naudai irr leels spehks. Kam papilnam naudas, tam gan wehl nau wiffas laizigas leetas un mantas rohka jeb klehti un stalli — bet winsch tahs warr dabuht un tas irr, kas fihlstula firdi un prahtu aplaimo. Winsch negribb ne buht zittas laizigas leetas peefawinatees, winsch kahdu no tahm eepirdamees, tahs zittas paspehletu jeb saudetu. Dauds mihtaki winnam patihf, sawas dohmās preezatees, ka winsch wiffas tahs daschadas laizigas leetas eefpehj (par sawu naudu) dabuht, kad tik ween pats gribb. Winnas wiffas (tahs zittas

laizigas leetas un labbumi) winnam peeder; jo winnam irr tas, zaur ko winsch wiffu sawas rohlās wart dabuht, winnam irr nauda, ta atslehga, kas wiffas durwis atdarra; winsch irr bagats.

Bet pee tam parahdahs tas grehku apfmeekls sawa kailiba, prohti: kaut arri buhtu, ka fihlstulim tas, ko winsch par drohshu pamattu turr, paliktu, kad arri sagli winnam to nenosagtu un rasbaineeki winnam to neatlauptu, neds karra breefmas, neds ugguns grehks winnam to ispohstihu, kaut — ka falkoht — winna nauda, winna Deews, tam arweenu paliktu: tad tomehr eefsch tam parahdahs schi fihlstuma grehka apfmeekls, ka winsch tohs, kas tam padewuschees, eefsch kehdehm waldisina un kaldina, un tohs, kas sawa prahta schkeetahs warrā un bagatiba eestriggufchi, padarra par leelakeem nabageem, kas badda un gruhtiba mirkt un sawu weffelibu un dshwibu faehdahs. Megudri buhtu — ta fihlstuls dohma — tehreht un walkaht, turpretti gudri darrihts, ko pats few jeb sawam lohpan nofnappina un tahda wihse aistaupa. Tapehz fihlstais eefahf fewim ir to wiswajadfigo teefu atraut, un ko ween warr peezeest, to winsch peezeesch, un ko tad wiffu newarr peezeest! Ir daschu maiss kumosu no muttes un daschu firtu drehbju gabbalu no meefas warr peezeest. Englantē bija kahds bagats wihrs, kas zittu galku neehda, ka ween teffa galku, tapehz ka ta irr lehtaka galka. Mirdams winsch to deggofchu swezzi pee sawas gultas apdsehfa, fazzidams: „Nomirt es warru arri tumfa.“ Sihlstuls baddojahs, fihlstuls falki jeb staiga noplifis — ar flapjahm kahjahm. Kad fihlstuls zaur sahbaflu kahju pahrdurrahs, tad winsch neschehlojahs tahs wahtes deht, bet ta sahbaka deht. Ta winsch wiffada wihse zeefsch un mehrdejahs — kas par to! tatschu winsch krahjahs par to few mantu un naudu kaudsu kaudsehmu! Tad kad winsch weens paleek, kad nakts kluffums winnu feds, tad winsch ais aifflahgtahm durwihm nemm sawu mantu preefscha, tad winsch gannahs ar sawu firdi un sawahm azzihm pee sawa dahrga, mihta drauga: self un fudraba; tad winsch aprohlahs un apberrahs sawas dahrgos glihtumos, fehsh, nodillis firmgalwis, us fa-weem pilneem makkeem — tad winsch juhtahs laimigs un bagats, kamehr fahmans us winnu sawus naggus knaiba un arween dsiffaki eekerr winna firdi.

Kas weenreis naudai un mantai sawu firdi atwehris, tas gruhtos, fleppendos walgos krittis. Naudai un mantai irr pasaules warra, tapehz winna kalpo tam tumfiba fungam. Wai! tam, kas ar wiffu firdi mamonam padohdahs! Tahs selta kehdes pahrtweherschahs tam par smaggahm dsels kehdehm preefsch winna firds un dwehfeles. Winnam paleek zeeta, neschehliga firds, zeeta ka tas metals, pret zittu, pret fewi —

Bet ka tad galla buhs?

„Lai deewstun zil bagats buhst,
Tahpu barriba tal kluhst;
Tawa manta paliks raddeem,
Driht tew aismirshs pehz gaddeem;
Wantineeki smaidiht smaida,
Til us tawu nahwi gaida!“

Bet, mihlais laffitajs, wehli man waizajt, arrig tu kahdâ wihšê fchi rakstâ fawu bildi, tâ kâ speezeli, eeraugi?

Lai kam tewi tahda waizafchana eekaitina; tu mugguru atgreesis, atbildi: „Es ne-atrohdu të no fewis neko.“ Nu labbi, warrubht gan, ka effi un jubtees fwabbads no rupja fihkstuma grehka; jo fchis grehks — gohds Deewam — tikfai peemihht pee rettajeem. Tomehr wehl diwi jautafchanas tewim preefshâ liffchu, kas tewim us to derrehs, tawu firdi pahrbauht.

I. Kâ tu isturrees pret nabageem? Waj tew tas, kas pee tewis nahht palihdsibas luhgtees, irr patihkams, jeb waj irr par nastu? Waj tu to atfihsti par Deewa schehlastibu, ka tew irr tik dauds pee rohkas, tâ ka tu spehji luhdsejam palihdsibu sneegt? Jeb waj tawa rohka kawejahs un tawa mutte aifflehdsahs, palihdseht, fur tu gan warretu lihdsieht? Swehti raksti nenofauz welti naudas eekahroschamu par wiffa kannuma fakni, kas tai tizzibai eeksch ta weeniga Deewa gluschti prettim stahw. Waj tu tizzi, ka labbaki un swehtigaki irr doht, ne kâ nemt? Jeb waj tu zenfees idibbinahht un isgudroht, kaut warrejis kaut kâ aifbildinatees.

II. Kâ tu darri ar fawcem kalpeem, gabjeem un strahdneekem? Waj tu effi gattaws, teem labpraht, fawu pilnigu lohni atdoht jeb ne? Waj tew patihht nokauletees un tchinksteht lihdsi pehdigam, fur tas strahdneeks tewim par labbu, deenas karstumu un nastu nefs un fawus sweedrus islaisch?

Kahds kapp'razis waideja mirdams — par ko? par to, ka winfch nau warrejis sagaidiht. Prohti: simts wezzu zilweku effoht pilfehthâ, kas driht mirschohht un no kam 100 dahlderu peknaš (no katra weens dahlderis) buhshohht drihsumâ gaidami. Bestitajs fakka: „Kur jubfu manta, tur jubfu firds“ . . .

Kahda kumedijantene Franzijâ liffa mirdama fawu selta un sudraba naudu peenestees klahht gultai. Wiana aptaufstija to naudu ar schehluma affarahm un raudadama un waimanadama fazzija: „Al, kâ grubti nahkabs, kad no wiffa jafschirrah!“

Waj tu arri tâ gribbetu mirt, mihlais laffitajs, kâ fchee diwi?

Lai Deews muhs no tam pafarga!

Chr. Sch—g.

Par zilweku fabeedrotu buhshanu.

Zilweku fabeedrotai buhshanaï newaijag buht augstprahutigai un lepnai. Kad augstprahutigi un lepnï effam, tad dohmajam, ka mehš labbaki effam, ne kâ zitti; un dohmajam, ka zitti mums dauds zeenifchanas un gohda parahdâ, bet ka mums zitteem mas jeb nemas tas nau japarahda.

Lepniba muhs pawedd us tahm walfchigahm dohmahm, ka mehš pahr dauds zitteem effam atjehdsigaki, gudrafi, bagatafi, flaištaki, waj tizzigaki; jeb us tahm dohmahm, ka mehš tik augstâ buhshanaï atrohdamees, ka zitteem peeklahjabs muhs ihpafchi zeenihht un gohdaht, un ka mehš tahdu zeenifchanaï un gohdafchanaï kâ kahdu peenahkamu no zitteem warram pagehreht. Lepniba, kas no ikweena zilweka tohp nihdeta, nekad nepanahht fawas wehleschanaš un apnemfchanaš, bet ta leek dauds kaweklus zekâ.

Tas labbakais lihdselkis pret augstprahutibu un lepnibu un patgudribu irr tas, kad fewi paschus mahzamees pasihht. Kad tikfai apdohmajam, ka muhsu pilnibas muhsu paschu azzis tohp allafsch dauds leelakas usfkattitas, ne kâ zittu lauschu azzis. Kad to pahrdohmajam, ka dauds zitti leelakas dahwanas eeksch fewis lohpy; un ka tee tomehr fawds padohmōs un nodohmōs nemas neleppojahs. Teescham, kad tâ fewi paschus mahzamees pasihht, tad mums arri nekad tahdas dohmas prahtâ nekrittihš, ka mehš labbaki un pilnigaki effam, ne kâ zitti kaudis.

Zilweku fabeedrotai buhshanaï waijag arri wehl faderrigai buht. Kas tas irr — faderrigi dšihwoht — to gan ikweens labbi sinnašim, jo tas irr křistigu zilweku peenahkums. — Mehš zilweki fchinni pafaulē effam wiffi brahli un mahfas, zits aif zitta kâ ar kahdu lehdi faiffiti, un mums tapehz peenahkabs tahdâ zilweku fabeedrotâ buhshanaï zittam ar zittu, kaudihm ar kaudihm, tautai ar tautahm, faderrigi lohpa dšihwoht. Kad ar zitteem ne-effam faderrigi, tad sinnašim effam naidigi, un naids nekad ko labbu nepanahht. Zaur naidu zeklahš nemeeri, karroschanaš un fchelschanaš — un tad weens waj ohtrš, weena waj ohtra lauschu kahrta, weena waj ohtra tauta nihkft un eet bohjâ.

Effi křistigs, tad buhst tizzigs, tad arri faderrigs!

C. H. Bertram.